

UDNYT POTENTIALET OG KAPACITETEN I FARESTALDEN
DE SMÅ GRISE SKAL REDDES
ØKONOMI VED MÆLKEKOP-ANLÆG

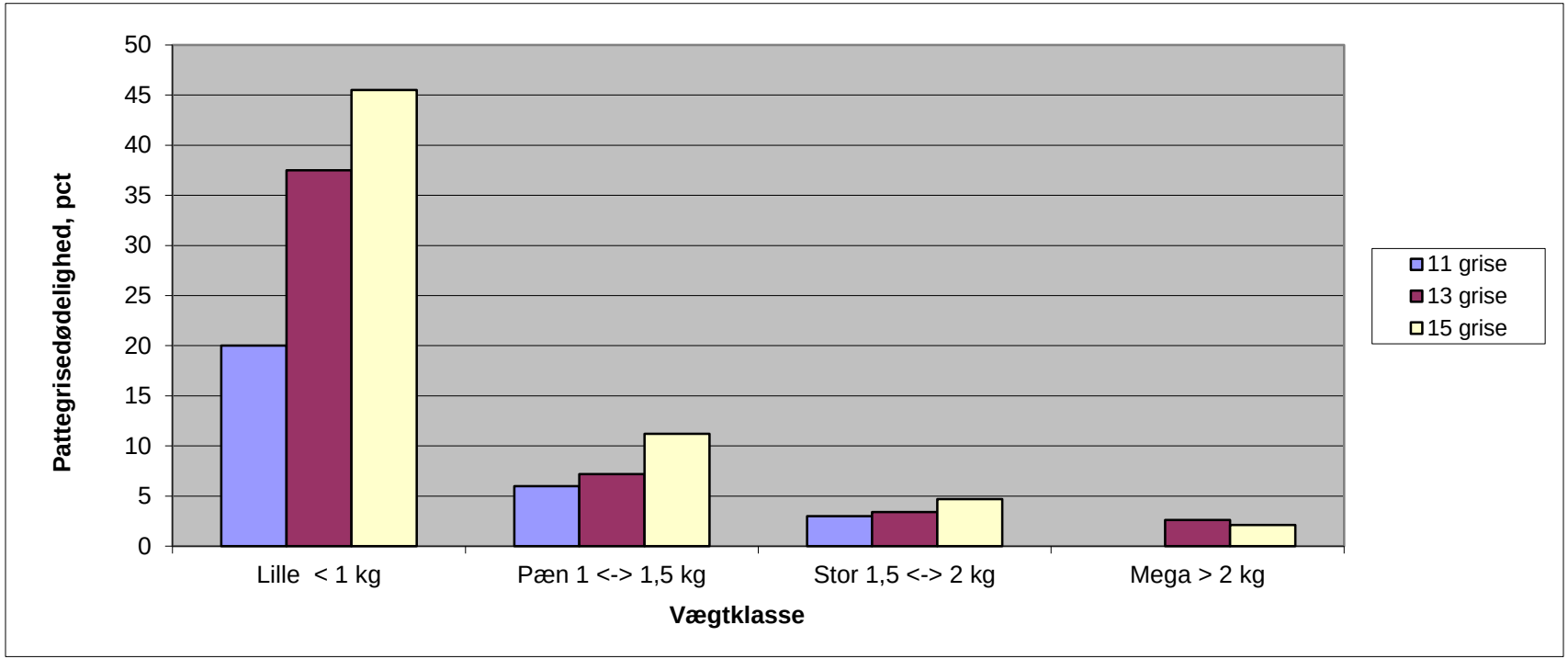
Marie Louise Pedersen og Flemming Thorup,
HusdyrInnovation

SO-SEMINAR

Fredericia 30. marts 2017

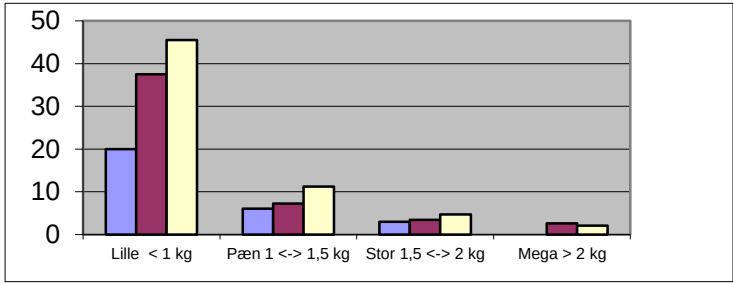
SEGES

DE SMÅ GRISE ER PROBLEMET

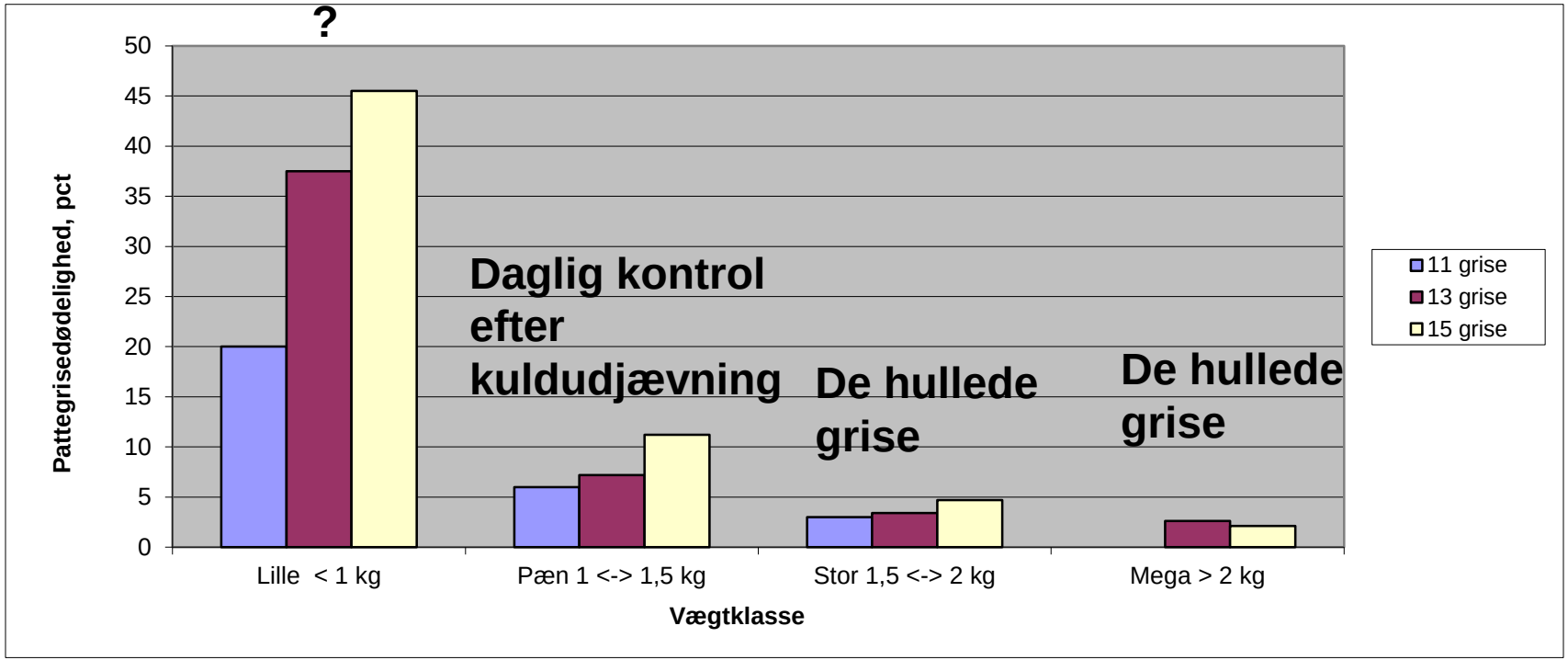

FORDELING VED 12 % DØDELIGHED

- 15 % små grise med 30 % dødelighed = 5 % døde
- 50 % pæne grise med 10 % dødelighed = 5 % døde
- 35 % Store + mega grise med 5 % dødelighed = 2 % døde

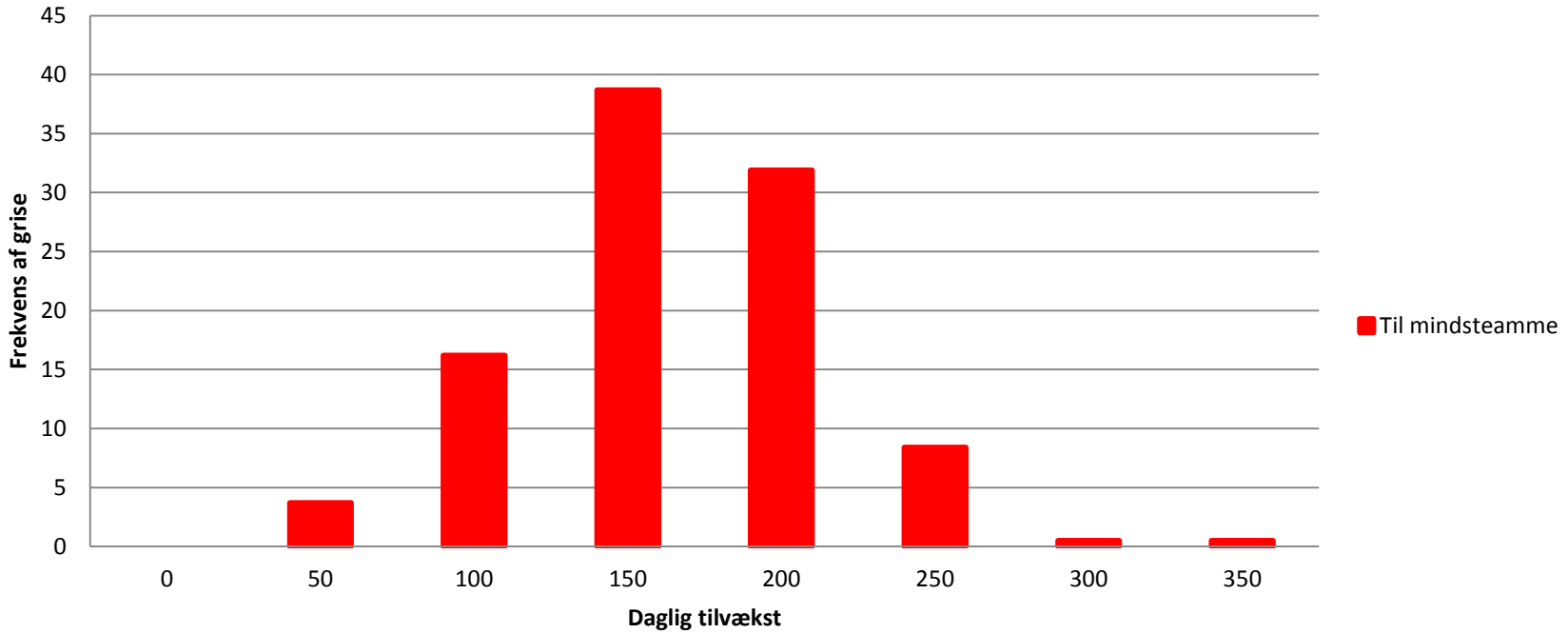

DERFOR DØR DE ANDRE

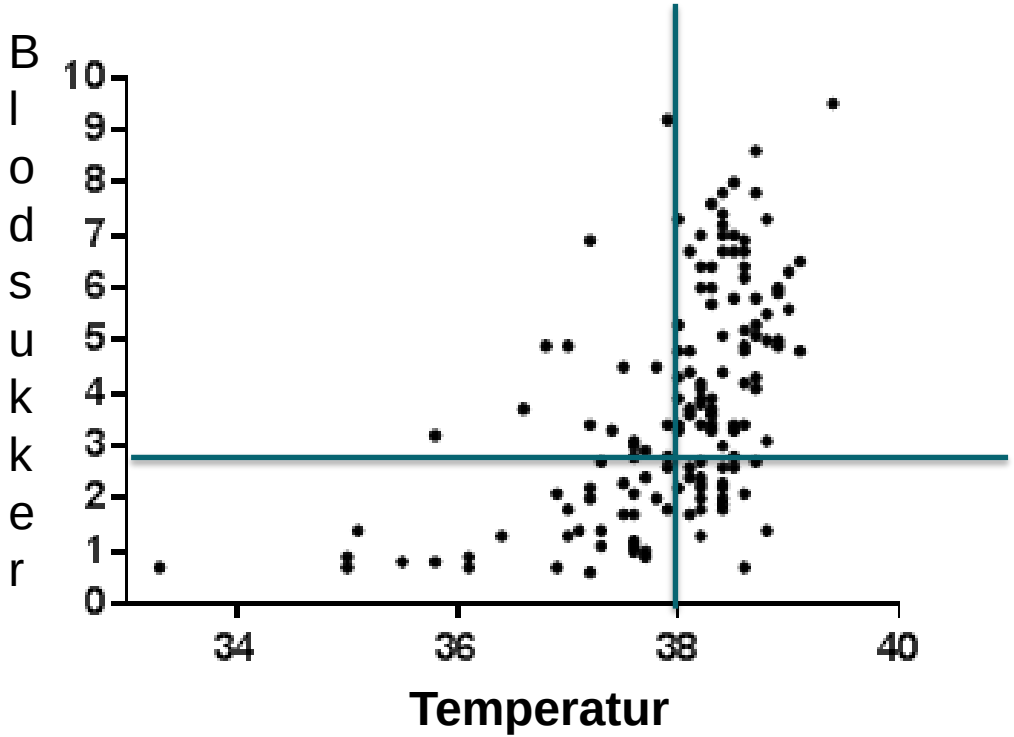
DE FLESTE SMÅ GRISE HAR VÆRDI

60 % AF GRISENE VOKSEDE OVER 150 G/DAG

DEN KOLDE OG SULTNE GRIS VED KULDUDJÆVNING

157 SMÅ GRISE. L. H. DINESS. MEDDELELSE 1064

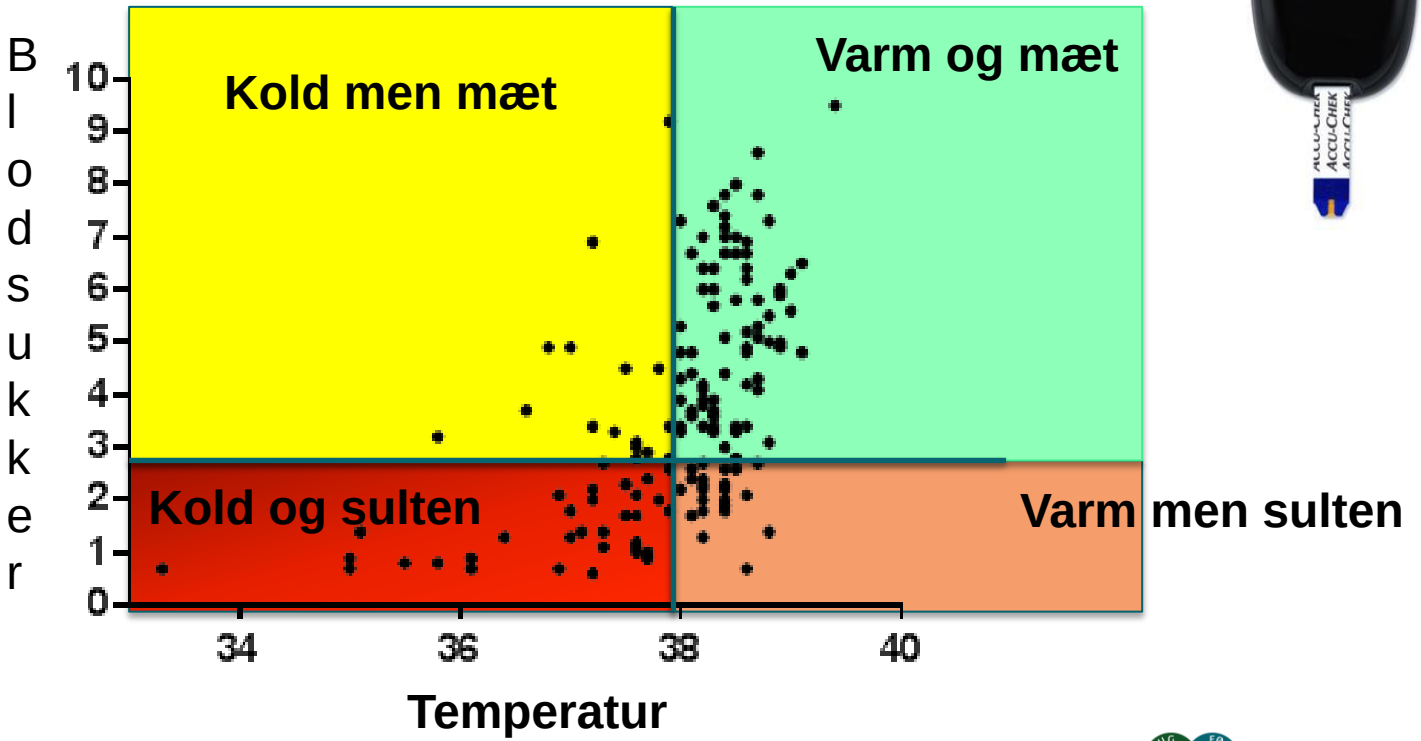

DEN KOLDE OG SULTNE GRIS VED KULDUDJÆVNING

157 SMÅ GRISE. L. H. DINESS. MEDDELELSE 1064

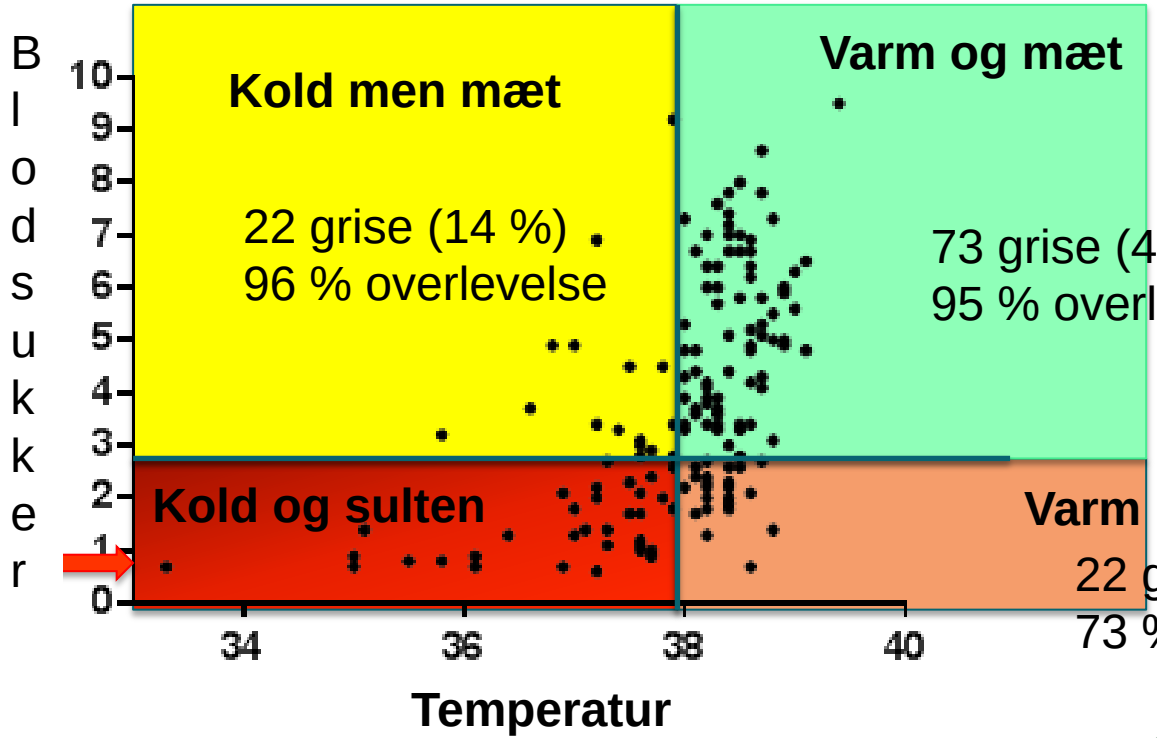

DEN KOLDE OG SULTNE GRIS VED KULDUDJÆVNING

157 SMÅ GRISE. L. H. DINESS. MEDDELELSE 1064

40 grise (25 %)
60 % overlevelse

DEN NYFØDTE LILLE GRIS

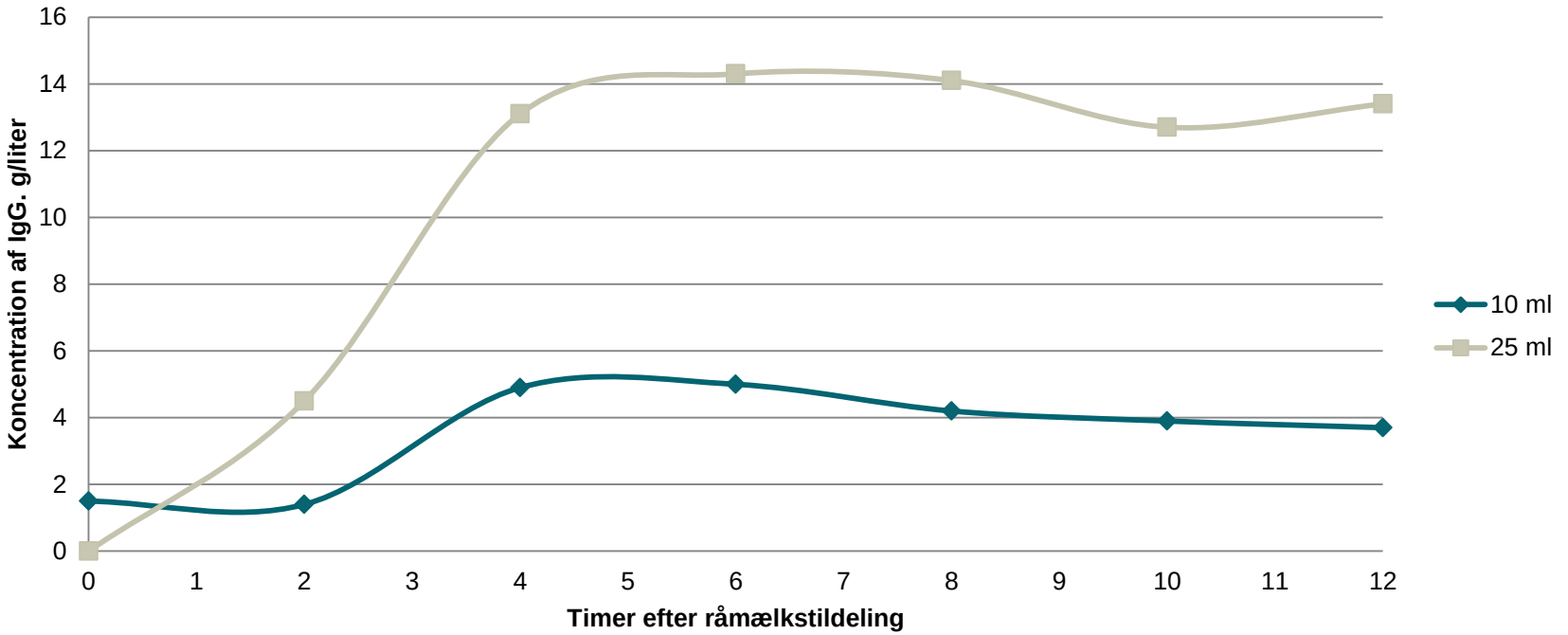
- Grisen kan mangle råmælksantistoffer
  - Grisen skal have råmælk

- Grisen kan være kold
  - Grisen skal varmes op

- Grisen er sulten
  - Giv råmælk
  - Giv mælk eller glucose
  - Læg til mindsteamme

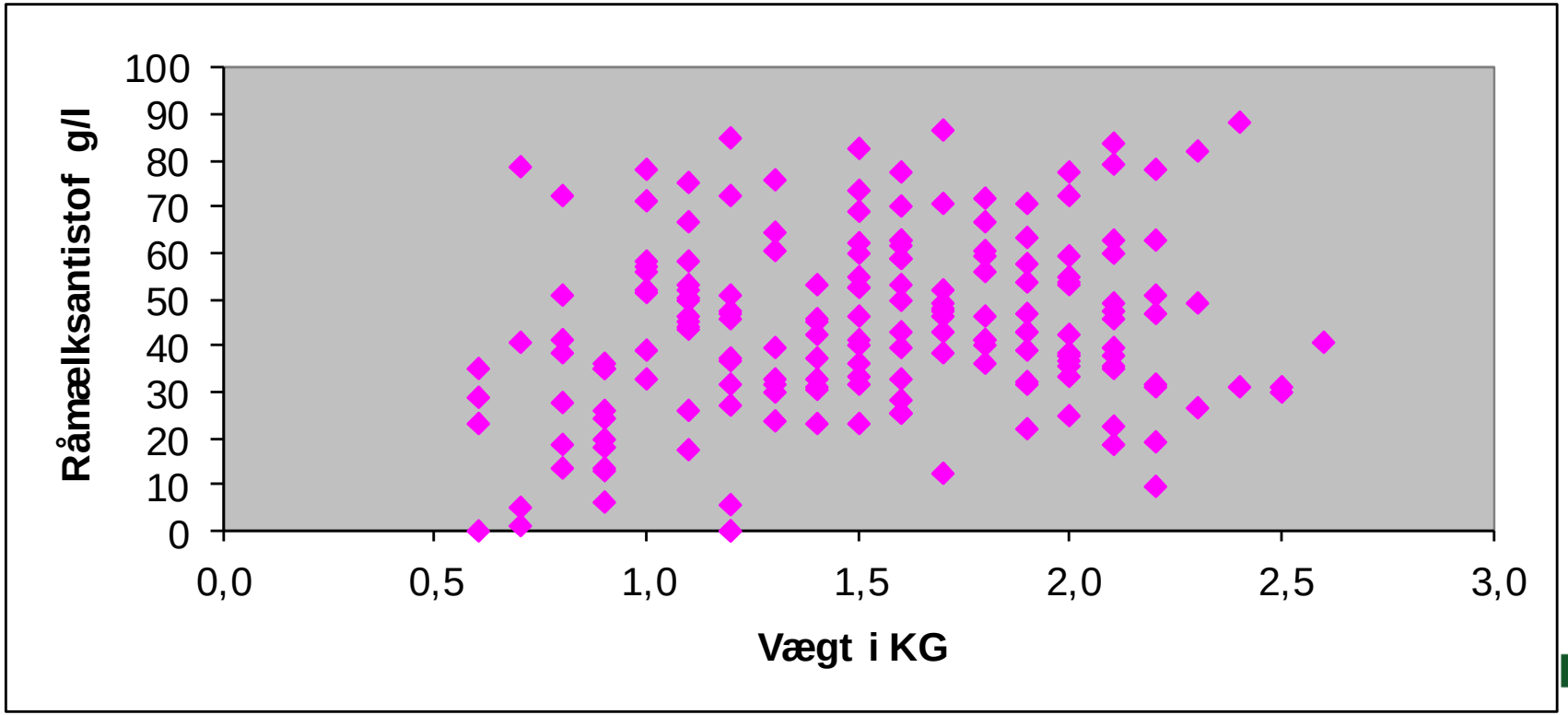

DET TAGER 4 TIMER AT OPTAGE RÅMÆLKSANTISTOFFER

216 AF 220 GRISE HAR ANTISTOF NOK VED 12 TIMER

RISUM, 2003

ES

DEN KOLDE GRIS

- Grise lagt i hulen kravler ud igen
  - Grisene er jo sultne
- Grise lagt i kasse i hulen
  - Husk tilsyn
- Kuvøser er besværlige
  - Men det sikrer kontrol

Fodervogn med flamingoforing

SMÅ GRISE LÆGGES TIL EN MINDSTEAMME

MEDDELESE 1099

	Blev hos egen mor	Lagt til mindsteamme
Antal grise	140	209
Kuldstørrelse	14	14
Tilvækst. G / dag	145[a]	164[b]
Overlevelse dag 14	89 %	91 %

De 19 gram ekstra tilvækst bliver til 400 gram ved fravænning

DEN SULTNE GRIS

Råmælk

- Splitmalkning virker, hvis grisen kommer til yveret
- Giv de små grise 2 timer hos soen

Somælk

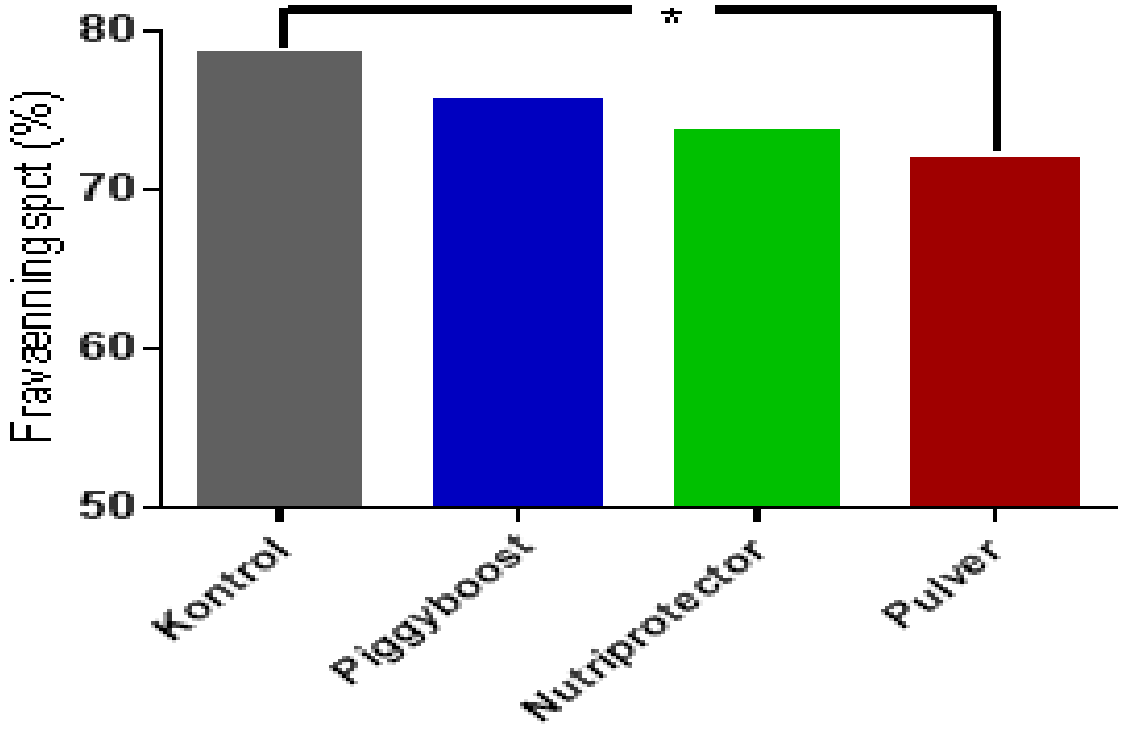
- Tidlig kuldudjævning = hurtigt plads til de mindste grise

Drikkekopper/energitilskud

- Der er for lidt energi i energitilskud

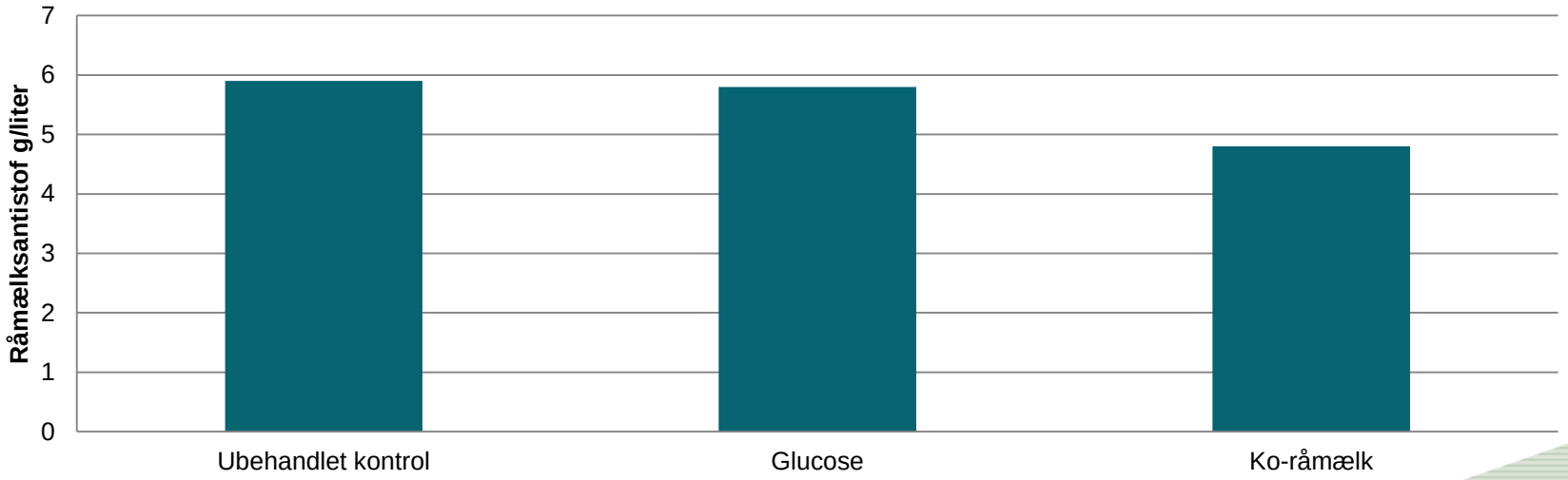
TILSKUD TIL GRISE, SOM VEJEDE UNDER 1,05 KG VED KULDUDJÆVNING

L. H. DINESS, 2015

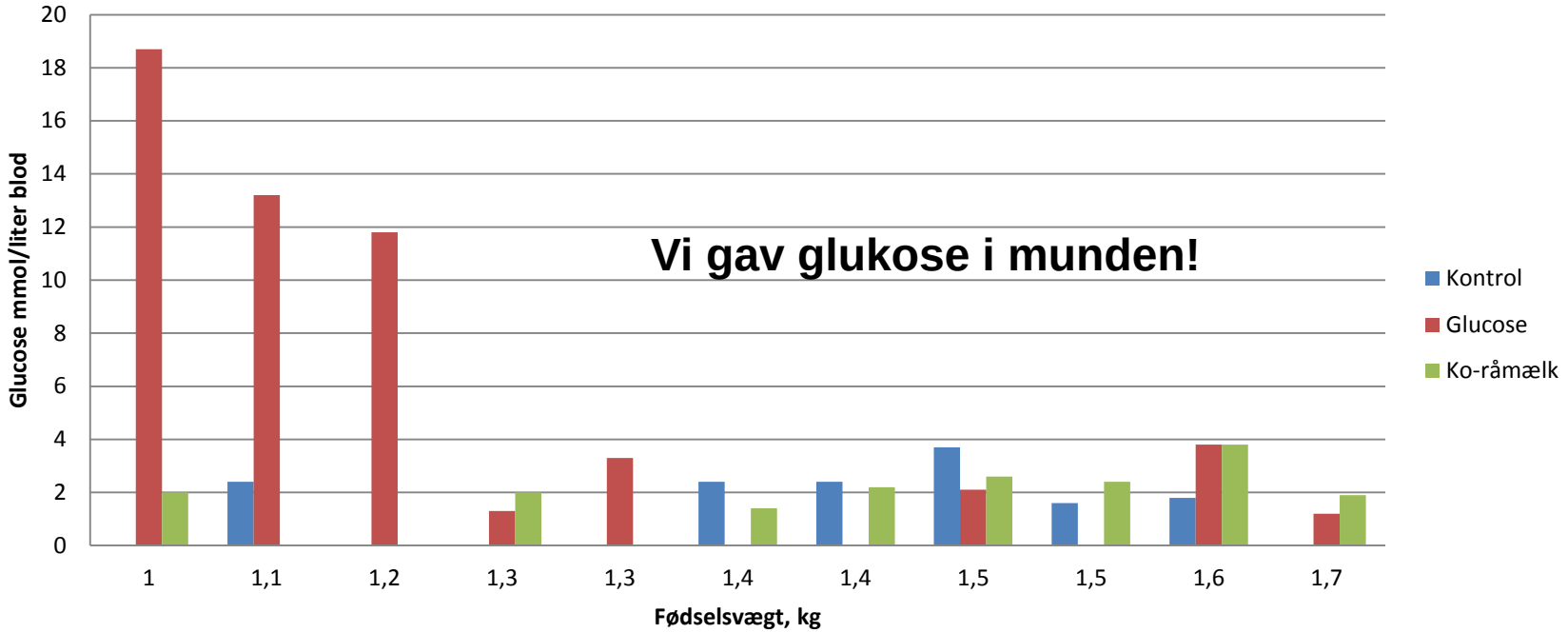

TILSKUD VED FØDSEL FORHINDRER IKKE OPTAGELSEN AF RÅMÆLK

Grise fik energi-tilskud ved fødsel
3 timer senere 20 ml råmælk
Blodprøve 7 timer efter fødsel

BLODGLUKOSE 3 TIMER EFTER ÉN FODRING MED 4 GRAM TØRSTOF MEDD. 1085

KONKLUSIONER

Efter 8 timer kan grisen kuldudjævnes

Kun enkelte små grise mangler råmælksantistoffer

10 ml råmælk pr. kg gris sikrer grisen råmælks-antistoffer

Varme og glukose kan redde svage grise

Brug en mindsteamme til de mindste pattegrise

ØKONOMI VED MÆLKEKOP-ANLÆG

MULIGE GEVINSTER

- Højere fravænningsvægt
- Lavere dødelighed
- Færre ammesøer

Kan du få både i pose og sæk?

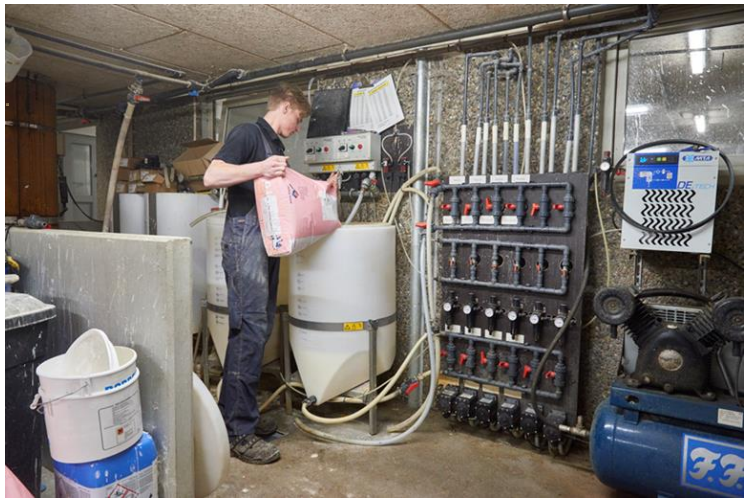
Kan du dække omkostningerne til indkøb og drift af mælkekopanlæg?

INVESTERING I ANLÆG

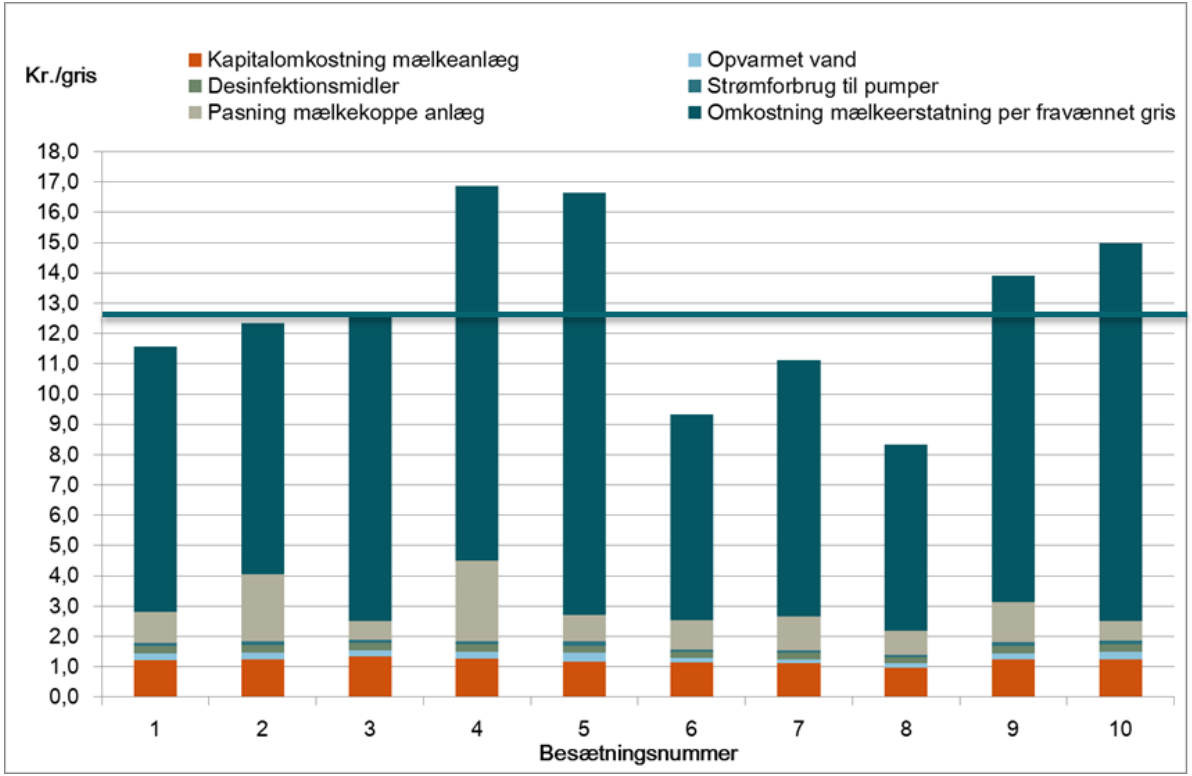
Ca. 1.100 kr./faresti (montage ca. 300 /stumper ca. 800)

Estimeret holdbarhed = 8 år

OMKOSTNINGER PER GRIS I 10 BESÆTNINGER

- 12,5 kr. per frav. gris
- 80-90 % udgøres af mælkeerstatning

Gens. omkostninger i alt = **430 kr. per årsso**

430 KR. PER ÅRSSO SKAL DÆKKES AF:

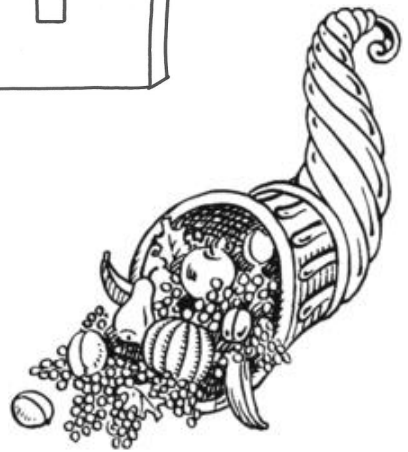
- Højere fravænningsvægt

- Lavere dødelighed

- Færre ammesøer
  - Flere årssøer = flere faringer
  - Højere fravænningsalder

KAN PATTEGRISENE VOKSE AF MÆLKEERSTATNING?

Kræver, at grisene drikker det:

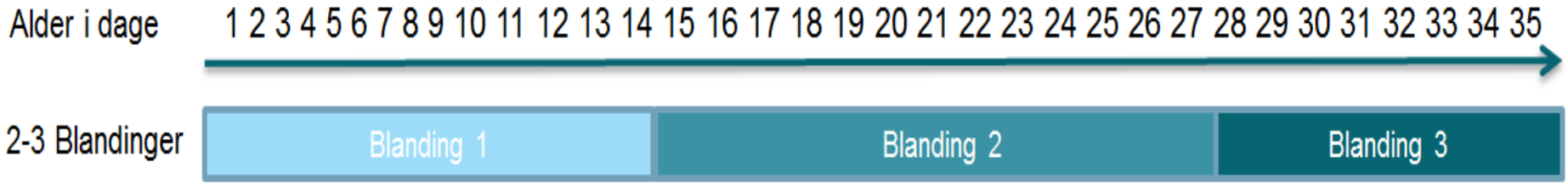
- 20 pct. af grisene i et kuld drikker IKKE
- De resterende 80 pct. drikker enten LIDT eller MEGET
- Yderligere video reg. skal vise, hvilke grise der er i hvilken gruppe
- Meldinger fra besætninger - grisene foretrækker visse produkter fra andre

KAN PATTEGRISENE VOKSE AF MÆLKEERSTATNING?

Kræver, at grisene kan fordøje det

- Forsøg med ”god” mælkeerstatning viste fordøjelighed på 97 %
- Når grisene er 14 dage gamle, begynder de at producere de enzymer, der kan nedbryde korn og soja.
- Korn og soja til grise under 2 uger, kan ikke fordøjes – Hvorvidt det suser i gennem eller påvirker tarmen er der tvivl om
  - Fordelene hos en ældre gris er de samme som ved brug tørfoder

INDHOLD

Mælkepulveret består af:

- Skummetmælkspulver, valle, mejeri-biprodukter osv.
- Vegetabilsk fedt (muligvis kokosolie/palmeolie)
- Hvede og soja (højere andel i blanding 2)
- Diverse: Sukker, blodplasma….

Vær opmærksom på:

- Indholdet kan variere i samme produkt
- Indhold i forhold til pris

ANALYSER AF PRODUKTER I DE 10 BESÆTNINGER

	Gennemsnit af Blanding 1	Gennemsnit af Blanding 2
Pris per FEsv, kr.	8-13	6-10
Energi, FEsv/kg	1,61	1,56
Råfedt, %	14,2	9,5
Råprotein, %	21,1	20,8

ANALYSER AF PRODUKTER I DE 10 BESÆTNINGER

	Gennemsnit af Blanding 1	Gennemsnit af Blanding 2	So mælk
Pris per FEsv, kr.	8-13	6-10	3
Energi, FEsv/kg	1,61	1,56	0,41 (liter)
Råfedt*, %	14,2	9,5	37,4
Råprotein*, %	21,1	20,8	29,7

* % af tørstof

EFFEKT PÅ FRAVÆNNINGSVÆGT

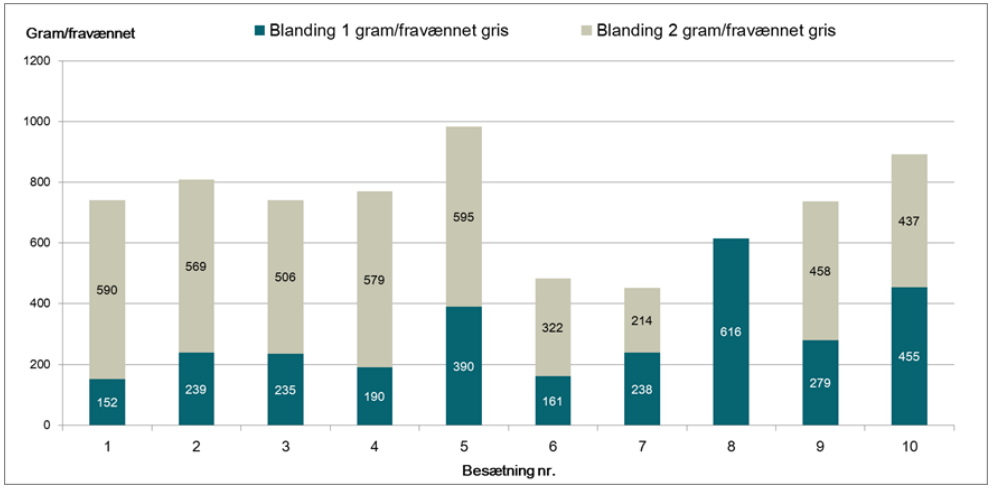

Estimeret effekt i 10 besætninger (ud fra forbrug):

Udenlandske forsøg:
1,25 – 2 FEsv per kg tilvækst

~ 650 g øget vægt ved brug af mælkeerstatning

= 300 kr. per årsso

Omkostning 430 kr. per årsso

KALVE MÆLKEERSTATNING

	Blanding 1	Blanding 2	Kalv ME
Pris per FEsv, kr.	8-13	6-10	9
Energi, FEsv/kg	1,61	1,56	1,75
Råfedt, %	14,2	9,5	15,5-20,0
Råprotein, %	21,1	20,8	20,0-25,4

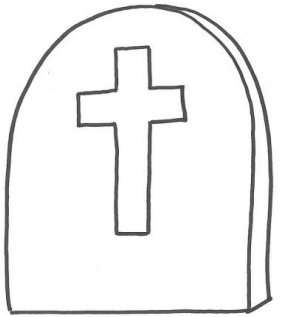
- Billigere per Fesv: **9,14 kr/FEsv**
- Højere andel af mælkeprodukter
- Næsten ingen hvede eller soya
- Findes i to typer (>60 % og <60% skummetmælkspulver)

MEN!!!!!!!

Vi har ingen ide om, hvordan kalveerstatning opfører sig i anlægget

…eller grisen

EFFEKT PÅ DØDELIGHED

Forsøg med og uden mælkeerstatning og lige mange grise ved kuldudjævning:

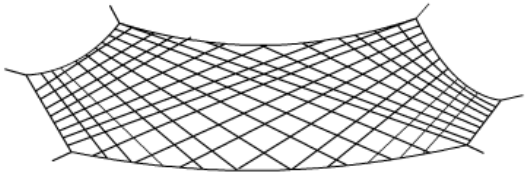
Reduktion:

- Dansk forundersøgelse: 5 procentpoint(14 grise/kuld)
- Udenlandske forsøg: 0 - 4,2 procentpoint

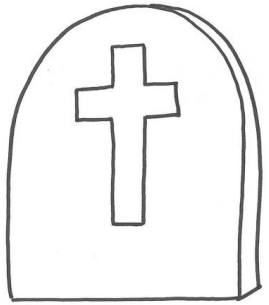
SafetyNet

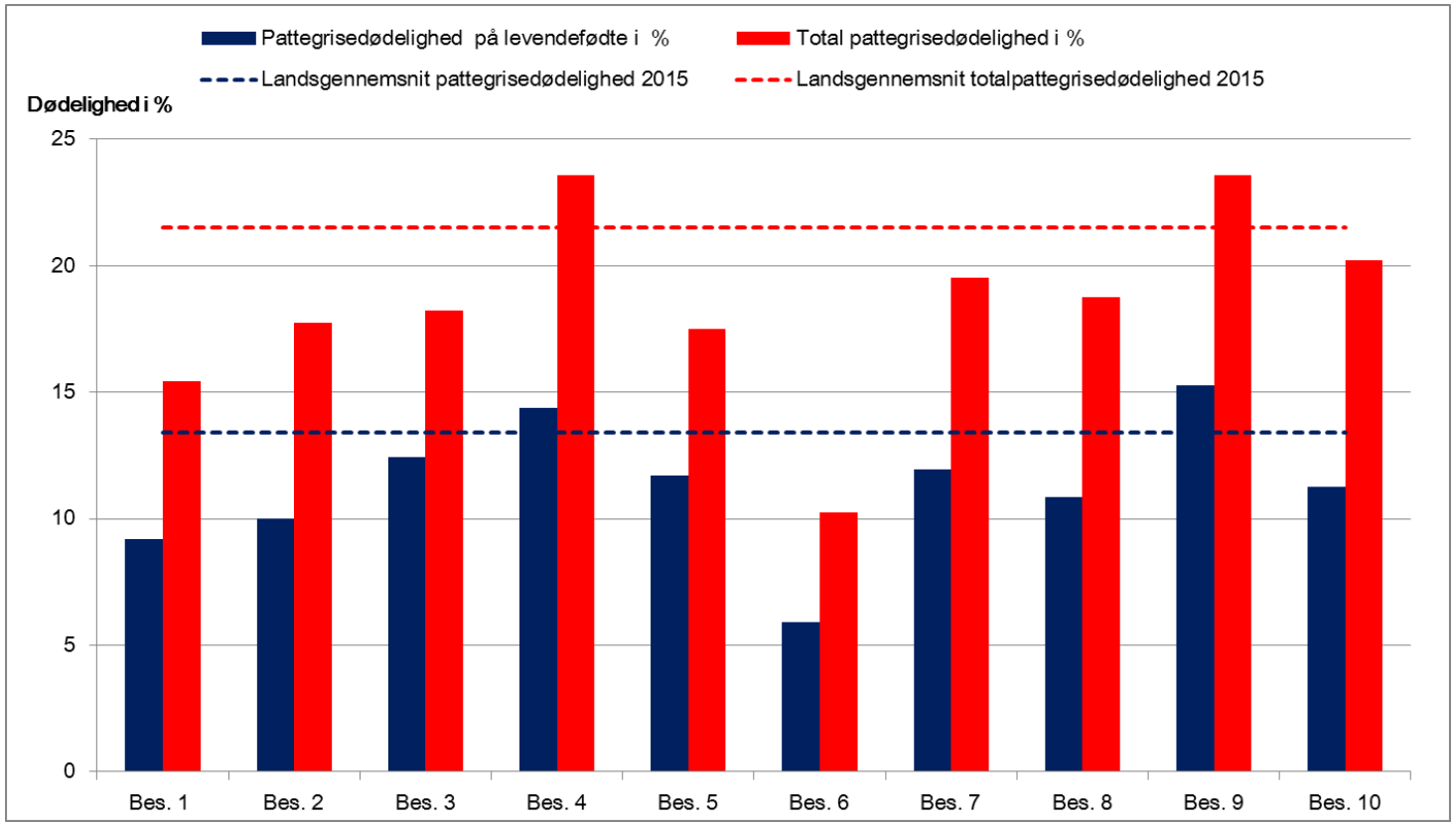
Et enkelt forsøg, viste kun effekt

om sommeren – lav mælkeydelse

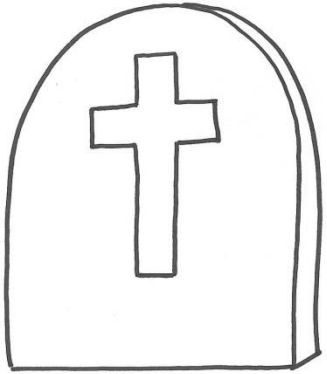

AKTUELLE DØDELIGHEDER I 10 BESÆTNINGER

GEVINST VED LAVERE DØDELIGHED

Estimeret gevinst i 10 besætninger:

- 2,5 procentpoint fald (gennemsnit af forsøg)
- **174 kr. per årsso**

Omkostning 430 kr. per årsso

SAMLET GEVINST FRAV.VÆGT OG DØD.

- Gevinst ved højere frav. vægt: **300 kr. per årsso**
- Gevinst ved reduceret dødelighed: **174 kr. per årsso**

= 474 kr. per årsso

Omkostning 430 kr. per årsso

OVERFLØDIGHEDSHORNET

Flere grise ved kuldudjævning = færre ammesøer

Højere fravænningsalder

- Helt sikkert på mellemsoens grise
- Farestalde som kører kontinuert kan hæve frav.alder på alle grise

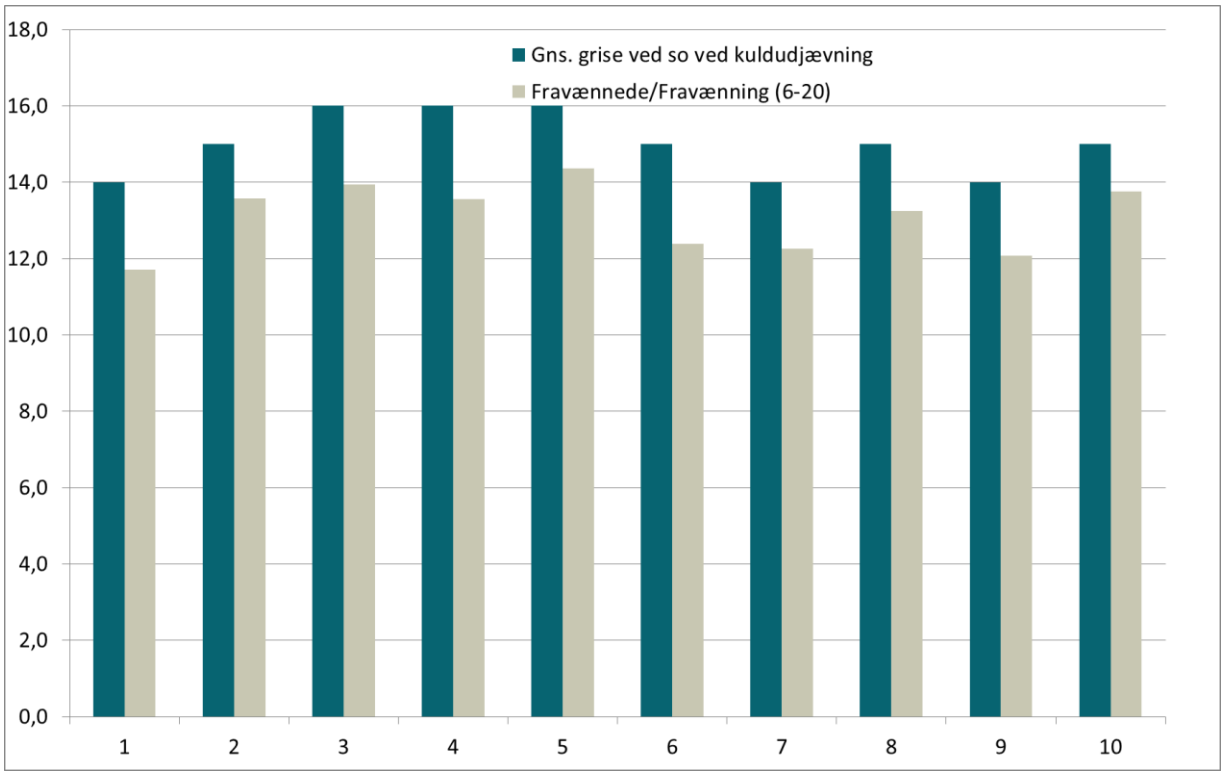
Flere årssøer = flere faringer per farestald

Kræver:

- at du har ekstra pladser i drægtighedsstald og løbeafdeling
- at du kan komme af med grisene og ikke forringer deres kvalitet i smågrisestald

DER SKAL LÆGGES FLERE GRISE TIL SØERNE

Kuldudjævningsstrategi og fravænnede per fravænning i de 10 besætninger

- 14 - 16 grise ved kuldudjævning
- 11,9 - 14,3 frav/frav

14, 16, 18 ELLER 20 GRISE VED KULDUDJÆVNING

Ak

-
-
-

Flere grise hos soen vil betyde at….

…..mælkekopanlægget ikke kan sikre dig:

- Højere fravænningsvægt
- Reduktion i dødelighed

- Gevinsten skal findes i flere faringer per farestald

FOR	
Gris	
Anta	
Gris	
Kul	
Død	

MANGE GRISE SAMT LAV DØDELIGHED

Virkeligheden viser, at besætninger med god management kan få soen til at passe flere grise uden at gå på kompromis med pattegrise dødelighed.

Besætning ændrede strategi ved kuldudjævning:

Før (14 grise ved kuldudj.):

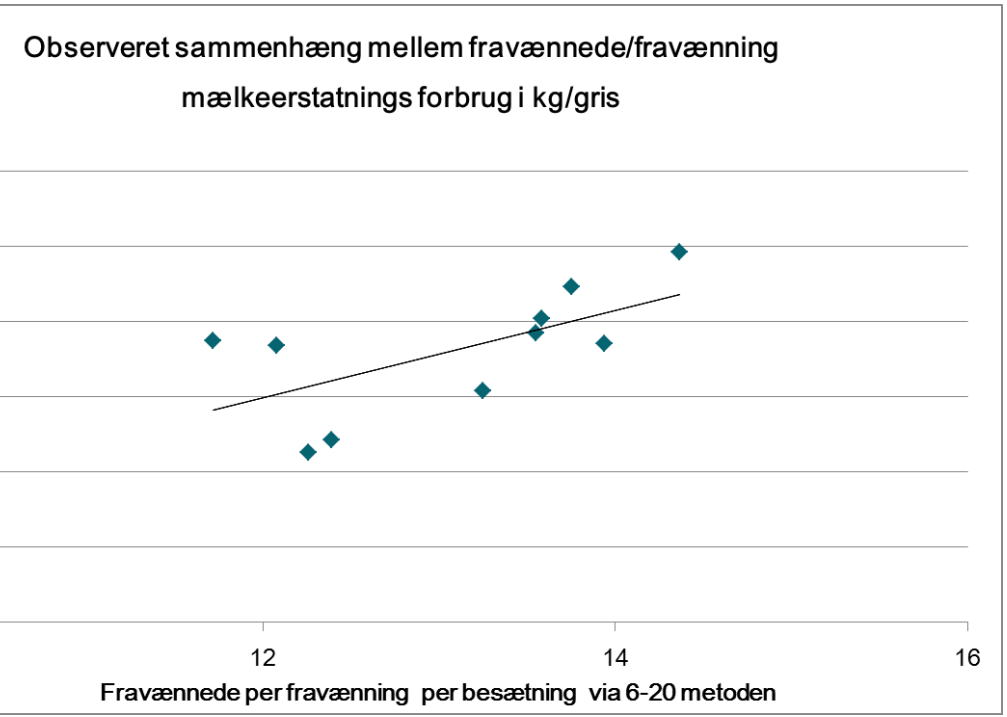
- 11,6 frav/frav
- Ekstremt højt antal levf. (18,6)
- Meget lav dødelighed (6%)
- 54 % pct. ammesøer

Efter (16 grise ved kuldudj):

- 13,6 frav/frav
- Lidt højere dødelighed (7%)
- 28,6 % ammesøer

FORBRUGET AF MÆLKEERSTATNING STIGER

Forbrug per gris i forhold til fravænnede per fravvænnede i de 10 besætninger

FORBRUGET AF SOMÆLK STIGER

Højere kuldstørrelse har betydning for soen:

- Alle funktionelle patter er i brug
- Maksimal træk på soens mælkeydelse
- Afprøvning tyder på øget huldtab ved 20 grise hos soen
- Højt vægttab hos so giver risiko for fald i totalfødte i næste kuld

Mælkekopanlæg kræver optimal management af søer!

GEVINST VED REDUKTION I AMMESØER

Ikke estimeret i de 10 besætninger – kræver før/efter analyse

Afhænger af den enkelte besætning f.eks.:

- Hvor mange søer anlægget kan indeholde
- Omkostninger ved flere ædepladser i drægtighedsstald
- Osv.

I sådanne strategiske beslutninger, bør alle detaljer medtages.

MÆLKEKOPANLÆG ER EN BRUGBAR METODE…

…til at håndtere det høje antal af levendefødte grise.

- Høj omkostning, som SKAL hentes hjem
  - Grisene skal kvittere for den høje omkostning til mælkeerstatning
  - Der må ikke gås på kompromis med management af mælkeanlæg eller søer
  - Alle ovenstående beregninger er med aktuelle ”gode” priser på grise
- En række andre mulige fordele, som skal undersøges

DE SMÅ GRISE HOS MINDSTEAMMER

Aktuel afprøvning: De mindste grise hos mindsteammer med og uden supplerende mælk

- Grise under 1 kg
- Låste kuld dag 1-frav.

Tilvækst i smågrisestald følges

FORELØBIGE RESULTATER	Uden mælk	Med mælk
Døde og udtagne per kuld, pct.	17	12

Hjælp, de små grise ved at aktiverer ventil

KO

Vi k

- 1

Vi s

- I
- I
- F

